

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ วิธิตำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต่อการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอน
2. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอน ซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ก้นดาร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 339 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

กลุ่มที่ 2 เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ ซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ก้นดาร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนางรอง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และโอกาสในการพัฒนาตนเองของครูประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอน 5 ด้าน ได้แก่ การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน การสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ได้จากท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติ การจัดกิจกรรมสร้างนิสัย การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนด้านบริการแนะแนว และการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด

2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและสำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ครูประถมศึกษาในโรงเรียนกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นตัวอย่างประชากรตอบ เก็บรวบรวมแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามกระบวนการทางสถิติโดยหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. นำข้อมูลด้านความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอนที่ครูต้องการพัฒนา โดยพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกของทุกด้าน มาสร้างเป็นชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครู ได้ทั้งหมด 5 เล่ม โดยตั้งชื่อใหม่ให้น่าสนใจได้ดังนี้

เล่มที่ 1 ชื่อว่า อบอุ่นและจริงใจ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ

1. วิธีสร้างบรรยากาศที่เร้าความสนใจ ใคร่รู้ใคร่เรียน
2. การสร้างกำลังใจเพื่อให้เด็กใฝ่รู้ใฝ่เรียน
3. กลวิธีในการจัดห้องเรียนแบบแหล่งวิทยาการ

เล่มที่ 2 ชื่อว่า สืบเบี่ยใกล้มือ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ได้จากท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ

1. การสร้างสื่อจากวัสดุธรรมชาติ
2. การสร้างสื่อจากวัสดุเหลือใช้
3. การสร้างสื่อจากวัสดุที่ได้จากอุตสาหกรรมพื้นเมือง

เล่มที่ 3 ชื่อว่า ก่อร่างสร้างนิสัย มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ

1. หลักการและกลวิธีในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญา
2. กลวิธีในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่เน้นความสนใจเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น
3. หลักการและกลวิธีในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่เน้นพัฒนาการทางสุขภาพกายและใจ

เล่มที่ 4 ชื่อว่า ชีวทางบรรเทาทุกข์และชีสุขเกษมคานต์ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนด้านบริการแนะแนว ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ

1. กลวิธีในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน
2. หลักการและกระบวนการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา
3. หลักการและกลวิธีในการจัดบริการติดตามผลนักเรียน

เล่มที่ 5 ชื่อว่า ค้นถ่องส่องครุ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ

1. หลักและกลวิธีนำผลการประเมินการเรียนไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน
2. หลักและกลวิธีในการนำผลการประเมินการเรียนมาปรับปรุงการสอน
3. การวิเคราะห์สาเหตุและความบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน

5. สร้างแบบทดสอบมโนทัศน์ด้านการสอนของครูประถมศึกษาตามสาระของชุดฝึกอบรมด้วยตนเองทั้ง 5 เล่ม ได้ข้อสอบจำนวน 50 ข้อ

6. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อการจัดอบรม โดยปรับปรุงจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมต่อการจัดอบรมตามโครงการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ (2528) ได้แบบประเมินความพึงพอใจแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

7. นำชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง แบบทดสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจของครู ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและส่วนงานภาษานำมา ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นเครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์ต่อไป

8. นำเครื่องมือทั้ง 3 ชุด ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับครูประถมศึกษา ที่มีใช้ตัวอย่างประชากร จำนวน 1 คน ให้ศึกษาตามกระบวนการอบรมโดยการศึกษาชุดฝึก อบรมด้วยตนเองเป็นสำคัญ เพื่อตรวจสอบด้านภาษา และระยะเวลาในการศึกษาชุดฝึกอบรม ด้วยตนเองทั้งหมด

9. ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ชุด อีกครั้งหนึ่งตามข้อเสนอแนะของครู และ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เครื่องมือสมบูรณ์ที่สุด นำเฉพาะแบบทดสอบโมทัศน์ด้านการสอน ของครูประถมศึกษาไปทดสอบกับครูประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบ้าน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอนางรอง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีใช้ตัวอย่างประชากร จำนวน 40 คน เพื่อหาระดับความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง ได้แบบทดสอบที่มีระดับความยากง่ายตั้งแต่ 0.2-0.82 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2-0.65 และมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง 0.78

10. นำเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ชุด ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 2 กับครูประถม- ศึกษามีใช้ตัวอย่างประชากร จำนวน 10 คน ให้ศึกษาตามกระบวนการเหมือนกับการทดลอง ใช้เครื่องมือวิจัยครั้งที่ 1 แล้วนำชุดฝึกอบรมด้วยตนเองมาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80:80 ซึ่งทุกเล่มมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยมีประสิทธิภาพตั้งแต่ 80.65:91.35 ขึ้นไป

11. นำเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ชุด ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปให้ครูประถมศึกษาใน โรงเรียนกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนางรอง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 40 คน ศึกษาตามกระบวนการอบรมโดยการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองโดยมีวิธีการอบรมโดยสรุปดังต่อไปนี้คือ ประมุขนิเทศครูที่เข้ารับการ อบรมทั้งหมดเพื่อชี้แจงขั้นตอนในการอบรมโดยการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ทดสอบก่อนการ ศึกษาและมอบชุดฝึกอบรมด้วยตนเองทั้งหมดให้ครูแต่ละคนกลับไปศึกษาที่โรงเรียน หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดตามสังเกตและนิเทศการศึกษาของครูพร้อมทั้งตอบข้อสงสัยต่าง ๆ โดยใช้ เวลาโรงเรียนละ 1 วัน เวียนไปจนครบ 5 โรงเรียน อีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมาออกไปวัดผลการศึกษา ของครู โดยให้ครูทดสอบหลังการศึกษาตอบแบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อการอบรม

พร้อมทั้งเก็บรวบรวมชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่ครูทำแบบฝึกกิจกรรมครบทุกเล่มแล้วมาหา
ประสิทธิภาพต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และโอกาสในการพัฒนา
ตนเองของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกันตาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
ตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

ครูประถมศึกษาในโรงเรียนกันตาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
บุรีรัมย์ที่เป็นตัวอย่างประชากรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ทำหน้าที่
เป็นครูประจำชั้นมากที่สุด ส่วนใหญ่จะสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ และรับผิดชอบงานอื่น ๆ ที่มีใช้
งานสอนคืองานด้านกิจการนักเรียน ด้านโอกาสในการพัฒนาตนเองของครูคือการเข้ารับการ
อบรม ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2533 ครูส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม และมีโอกาสน้อยในการ
ลาศึกษาต่อ ด้านวิธีการในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูส่วนใหญ่จะใช้การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือการเข้ารับการอบรมระยะสั้นที่สำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอที่ครูสังกัด

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอนของครู
ประถมศึกษาในโรงเรียนกันตาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น
5 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศ
ในการเรียนการสอนพบว่า ครูต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกรายการ จากทั้งหมด 11
รายการ เมื่อเรียงลำดับความสำคัญตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแล้ว
ปรากฏว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวิธีสร้างบรรยากาศที่เร้าความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียน
เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างกำลังใจเพื่อให้เด็กใฝ่รู้
ใฝ่เรียน และต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกลวิธีในการจัดห้องเรียนแบบแหล่งวิทยาการเป็น
อันดับที่สาม

2.2 ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการสร้างและ
การใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ได้จากท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติพบว่า ครูต้องการ
พัฒนาอยู่ในระดับมากทุกรายการ จากทั้งหมด 7 รายการ เมื่อเรียงลำดับความสำคัญตาม

ค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกแล้ว ปรากฏว่าครูต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อจากวัสดุธรรมชาติเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อจากวัสดุเหลือใช้ และต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อจากวัสดุที่ได้จากอุตสาหกรรมพื้นเมือง เป็นอันดับสาม

2.3 ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างนิทรรศน์ ครูต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ จากทั้งหมด 7 รายการ เมื่อเรียงลำดับความสำคัญตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแล้ว ปรากฏว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักการและกลวิธีในการจัดกิจกรรมสร้างนิทรรศน์ที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญา เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกลวิธีในการจัดกิจกรรมสร้างนิทรรศน์ที่เน้นความสนใจเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น และต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักการและกลวิธีในการจัดกิจกรรมสร้างนิทรรศน์ที่เน้นพัฒนาการทางสุขภาพกายและใจเป็นอันดับที่สาม

2.4 ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนด้านบริการแนะแนวพบว่า ครูต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ จากทั้งหมด 6 รายการ เมื่อเรียงลำดับความสำคัญค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแล้ว ปรากฏว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกลวิธีในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา และต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักการและกลวิธีในการจัดบริการติดตามผลนักเรียนเป็นอันดับที่สาม

2.5 ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้พบว่า ครูต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ จากทั้งหมด 5 รายการ เมื่อเรียงลำดับความสำคัญตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแล้ว ปรากฏว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักและกลวิธีนำผลการประเมินการเรียนไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักและกลวิธีในการนำผลการประเมินการเรียนมาปรับปรุงการสอนและต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สาเหตุและความบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนเป็นอันดับที่สาม

2.6 ความต้องการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการสอนพบว่า ครูต้องการ

3. การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครู
ประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ แบ่งออกเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมด้วยตนเองพบว่า ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่
สร้างขึ้นทุกเล่มมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80:80 คือมีประสิทธิภาพตั้งแต่ 80.65-91.35
ขึ้นไป ดังรายละเอียด

เล่มที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.17:98

เล่มที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.74:95

เล่มที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.50:95.85

เล่มที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.19:96.85

เล่มที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.65:91.35

3.2 ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนและหลังการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วย
ตนเองพบว่า คะแนนทดสอบหลังการศึกษาสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนการศึกษาโดยเฉลี่ย 11.43
คะแนน และคะแนนทดสอบก่อนและหลังการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

3.3 ความพึงพอใจของครูต่อการอบรมโดยการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วย
ตนเองเป็นสำคัญพบว่า ส่วนใหญ่ครูประเมินว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับแรก และมีความ
พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการคือ พึงพอใจความเป็นกันเองของผู้ดำเนินการอบรม
พึงพอใจรูปแบบในการอบรม และพึงพอใจเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในการอบรมของผู้ดำเนิน
การอบรม

อภิปรายผล

การอภิปรายผลในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

1. สถานภาพ โอกาส และประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองของครูประถมศึกษาใน
โรงเรียนก้นดาร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า ครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ทำหน้าที่ครู
ประจำชั้นและสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ งานรับผิดชอบอื่น ๆ ที่มีในงานสอนพบว่า ส่วนใหญ่
รับผิดชอบงานด้านกิจการนักเรียน แสดงให้เห็นว่าครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์มีความ

เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานต้นสังกัดต้องการ ดังเช่นรายงานของทบวงมหาวิทยาลัยที่ว่า (2529) ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิสูงพอสมควร แต่คุณภาพการสอนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ในด้านโอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของตนเองของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกึ่งดารา พบว่าส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม เพราะบรรจุใหม่ และไม่เคยได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการอบรม อีกอย่างหนึ่งพบว่าในสถานที่ใกล้เคียงกับโรงเรียนยังไม่เคยมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกึ่งดารายังไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าใดนัก ดังเช่นคำถามที่ว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2533 ครูเคยเข้ารับการศึกษารับอบรมหรือไม่ มีครูประถมศึกษาในโรงเรียนกึ่งดาราตอบว่า ไม่เคยเข้ารับการศึกษารับอบรมสูงถึงร้อยละ 22.06 อาจจะเป็นเนื่องจากปัญหาด้านการขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนบุคลากรที่ชำนาญการ และขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ (ปรีชา คัมภีรปกรณ, 2526) นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบในการอบรมบางอย่างไม่เอื้ออำนวยต่อครูที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร (สมน อมรวิวัฒน์ 2527) ระบบบริหารงานบุคคลในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้ครูได้รับความก้าวหน้าเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527) กอปรกับความกั้นดาราในการเดินทาง ปัญหาด้านเศรษฐกิจของตัวครูเอง และภารกิจที่รับผิดชอบมีมากไม่สอดคล้องกับอัตรากำลัง (ปรีชา คัมภีรปกรณ, 2526) เป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูประถมศึกษาในโรงเรียนกึ่งดาราขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอน

จากการวิจัยทำให้มีแนวคิดว่าการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกึ่งดาราควรเน้นรูปแบบการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด โดยจัดหาเอกสารเสริมความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนที่เป็นระบบให้ครูศึกษา และใช้ระบบการนิเทศภายในเข้าช่วย เพื่อจัดปัญหาด้านงบประมาณ ความสะดวกด้านเวลาในการศึกษา การเดินทางเข้ารับการอบรม และปัญหาด้านอัตรากำลังของโรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่นทุรกันดาร นอกจากนี้ด้านเนื้อหาสาระของการเสริมความรู้แก่ครูควรจะศึกษาความต้องการและสภาพปัญหาของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกึ่งดารา ก่อน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการมากที่สุด จะทำให้การพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูบรรลุเป้าหมายได้มากขึ้น

2. ความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกึ่งดาราต่อการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอน

จากการประเมินความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต่อการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอนทั้ง 5 ด้านพบว่า ครูประเมินความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.1 ความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในการเรียน

จากการประเมินความต้องการพบว่า ครูต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกรายการ จากทั้งหมด 11 รายการ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ปรากฏว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เร้าความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือความต้องการในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเสริมกำลังใจเพื่อให้เด็กใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความต้องการในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดห้องเรียนแบบแหล่งวิชาการ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ต้องการเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกดีหรือรักในการเรียน สนใจและตั้งใจเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และเกิดความอบอุ่นเมื่อเข้ามาในห้องเรียน (เศรษฐศักดิ์ หนูทอง, 2528 และ สุนล วังสินธุ์, 2534) เมื่อบรรยากาศในห้องเรียนมีความเป็นมิตรยอมทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ประพนม ทวีกาญจน์ (2526) ที่ว่าบรรยากาศในชั้นเรียนของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงดีกว่าบรรยากาศในชั้นเรียนของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียน การสนับสนุนจากครู การส่งเสริมให้นักเรียนได้แข่งขันและกระบวนการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศในชั้นเรียน (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2524 และ บุญชม ศรีสะอาด, 2524)

จะเห็นได้ว่า บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีประกอบด้วยตัวครูตัวนักเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เนื่องจากครูเป็นผู้ควบคุมบรรยากาศในชั้นเรียน (ทัศนีย์ ผลเนืองมา, 2526) พฤติกรรมการสอนและบุคลิกภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้นักเรียน ซึ่งลักษณะของครูที่มีคุณภาพประกอบด้วย การมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นครู อาทิการมีบุคลิกที่น่าเลื่อมใส สะอาดทั้งกายและใจ มีความแจ่มใส สงบสำรวม สง่าผ่าเผยด้วยความมั่นใจในตนเอง มีอารมณ์ขัน และ

มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย (สมน อมรวิวัฒน์, 2528) เศรษฐศักดิ์ หนุทอง, 2528 และ ประดิษฐ์ อุประมัย, 2526) นอกจากนี้พฤติกรรมการสอนของครูก็เป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน เพราะพฤติกรรมการสอนของครูเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของครูได้ (สมน อมรวิวัฒน์, 2528) ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ทิศนา ข้ามมณี (2532) ที่ว่า พฤติกรรมด้านดีของครูช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนพฤติกรรมก้าวร้าวของครูมีส่วนช่วยให้นักเรียนดีขึ้นเพียง 4% เท่านั้น และนักเรียนจะไม่ชอบครูที่ไร้เมตตา ก้าวร้าว หยาบคาย ไร้เหตุผล และด่าคำที่รุนแรง ส่วนครูที่ประสบความสำเร็จด้านการสอนมักจะมีพฤติกรรมดีคือ รู้จักเลือกเทคนิคและกลวิธีสอนที่เหมาะสม ควบคุมชั้นได้ ใ้การใ้งาน และตรวจงานอย่างมีประสิทธิภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2525, เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2424 และ Sanford, 1982)

ดังนั้น สมรรถภาพการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูประถมศึกษาทุกคนต้องทราบ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวดำเนินการของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง 2533 ยิ่งขึ้น และเพื่อให้ครูนำความรู้ความสามารถจากการเสริมความรู้ไปพัฒนาบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าสนใจ อันจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จด้านการเรียนรู้มากขึ้น

2.2 ความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ได้จากวัสดุท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติ

จากการประเมินความต้องการพบว่า ครูต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกรายการ จากทั้งหมด 7 รายการ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานลดอันดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อวัสดุ จากธรรมชาติเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อจากวัสดุเหลือใช้ และความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อจากวัสดุที่ได้จากอุตสาหกรรมพื้นเมือง ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า ครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสร้างสื่อการเรียนการสอนอย่างเร่งด่วน เพราะจากการประเมินความต้องการแล้วพบว่า ครูต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกรายการทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูประสบปัญหาด้านการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน

ค่อนข้างมาก ตั้งงานวิจัยของ ประสงค์ เปนะนาม (2524) รอยเดือน สุภาพ (2529) และ รุ่งฤดี วิเศษนคร (2534) สรุปได้ว่า ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ประสบปัญหาด้านการสร้างสื่อคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิต ขาดบุคลากรที่สามารถให้การแนะนำการผลิต ขาดแหล่งบริการสื่อระดับจังหวัด ครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการตัดแปลงวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการสอน นอกจากนี้สภาพของห้องเรียนในโรงเรียนก้นดงที่ไม่มีไฟฟ้าไม่เหมาะกับการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ใช้ไฟฟ้า (มนตรี แยมกลีการ, 2525)

จากการประเมินความต้องการด้านการสร้างและการใช้สื่อการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดง ทำให้ทราบว่า การสร้างสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ครูต้องการพัฒนามาก ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ เปนะนาม (2524) และ สงบ พงษ์อารยะ และคณะ (2529) ที่ว่า ครูประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ต้องการความรู้เรื่องการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุเหลือใช้และวัสดุท้องถิ่น ต้องการความรู้เรื่องการประดิษฐ์ตัวอักษร การใช้และการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ต่าง ๆ และต้องการความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดา นิกษ์ฤกษ์ดี (2523) ที่ว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูดุทรธานี ต้องการให้ทางวิทยาลัยจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน ต้องการเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดห้องเรียนที่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ และต้องการให้มีห้องผลิตสื่อการสอนโดยเฉพาะ

จากสภาพความต้องการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าครูประถมในโรงเรียนก้นดงประสบปัญหาด้านการสร้างสื่อเป็นอย่างมาก กอปรกับสภาพความก้นดงขาดแคลนในหลาย ๆ ด้านทำให้ครูไม่สามารถจัดหาสื่อการเรียนการสอนมาใช้ได้มากนัก การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างสื่อจากวัสดุในท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาตินับว่าเป็นการใช้ทรัพยากรได้คุ้มค่า ประหยัด และได้ประโยชน์สูงสุดอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแสวงหาสื่อใกล้ตัวมาใช้ในการเรียนการสอน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต จะเป็นสื่อที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับครูและนักเรียน ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จด้านการเรียนรู้ได้มากขึ้น

2.3 ความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดงต่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย

จากการประเมินความต้องการพัฒนาพบว่า ครูประเมินความต้องการ

พัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ จากทั้งหมด 7 รายการ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือครู ต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่เน้นความสนใจเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น และต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่เน้นพัฒนาการทางสุขภาพกายและใจ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ หิรัญเกื้อ (2528) ที่ว่า สภาพการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรมห้องสมุด การจัดมุมหนังสือ การเชิญเจ้าหน้าที่อนามัยมาตรวจสุขภาพนักเรียน การตรวจการแต่งกาย การตรวจสุขภาพในตอนเช้า การบันทึกน้ำหนักและส่วนสูง และการฝึกกายบริหารตอนเช้า

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมสร้างนิสัยในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ จะเน้นกิจกรรมเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ การมีระเบียบวินัย การบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมต่าง ๆ (วสันต์ พรหมบุญ, 2522) นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่สำคัญคือ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษ ด้านดนตรี-นาฏศิลป์ (จิราภรณ์ หิรัญเกื้อ, 2528) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย (รุ่งฤดี วิเศษนคร, 2534) ทำให้การจัดกิจกรรมสร้างนิสัยไม่ประสบความสำเร็จตามที่หลักสูตรต้องการ โดยเฉพาะกิจกรรมสร้างนิสัยรักสวยรักงาม กิจกรรมสร้างนิสัยรักการค้นคว้าทดลอง (วิภาวดี ยงเจริญ, 2524) ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากกิจกรรมระหว่างบ้านและโรงเรียนไม่สอดคล้องกัน การบูรณาการเนื้อหาไม่สมบูรณ์ และสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ลินจง อินทร์มพรรษ์ และ กิตติพงษ์ เทียนตระกูล, 2531)

ดังนั้น การที่ครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญา เน้นความสนใจเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น และเน้นความสนใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางสุขภาพและใจอยู่ในระดับมากนั้น ย่อมแสดงว่าครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง 2533 ที่ว่า มุ่งหวังให้นักเรียนมีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อมโยง และหัดตนเองได้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักเสียสละต่อส่วนรวม เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี รู้จักรับผิดชอบงาน และสามารถปกครองกันเองภายในหมู่ของตนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532)

2.4 ความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต่อการพัฒนาตนเอง
ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสนับสนุนการสอนด้านบริการแนะแนว

จากการประเมินความต้องการพัฒนาพบว่า ครูประเมินความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกรายการ จากทั้งหมด 9 รายการ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านกลวิธีในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับหลักและกระบวนการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา และต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับหลักและกลวิธีในการจัดบริการติดตามผลนักเรียน ตามลำดับ จากข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเชษฐ์ จิตตะวิกุล (2526) ที่ว่า ครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต้องการเข้ารับการอบรมทางด้านบริการแนะแนวที่ทางสำนักงานการศึกษาจัดให้ทุกโรงเรียนแสดงให้เห็นว่า สมรรถภาพด้านการจัดบริการแนะแนวสอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ประสบปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างมาก อาทิ ปัญหาด้านความยากจน ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ ปัญหาผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา การอพยพย้ายถิ่น และปัญหาทางด้านสุขภาพของเด็ก ส่งผลถึงประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนได้ ดังจะเห็นได้จากสถิติทางการศึกษาของ จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2533 พบว่า นักเรียนตั้งแต่ ป.1-6 ตกซ้ำชั้น 5,552 คน อพยพโดยไม่ทราบที่อยู่ 597 คน ขาดแคลนเครื่องเขียน 80,320 คน ขาดแคลนแบบเรียน 83,120 คน และขาดแคลนอาหารกลางวัน 46,897 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) นอกจากนี้ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดบริการแนะแนวที่ไม่มีมาตรฐานเพียงพอ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนว ขาดงบประมาณ และอุปกรณ์ รวมทั้งห้องแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมเพราะครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ทำให้การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาขาดประสิทธิภาพ (สุรเชษฐ์ จิตตะวิกุล, 2526)

ดังนั้น การเสริมความรู้ด้านการจัดบริการแนะแนวที่ครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประเมินความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก 3 รายการนั้น สอดคล้องกับภาระหน้าที่ของครูประถมศึกษาที่หลักสูตรต้องการคือ ต้องการให้ครูประถมศึกษาค้นหาข้อบกพร่องของนักเรียน และหาวิธีใหม่ ๆ ในการพัฒนาแล้วไว้วิธีนั้น ๆ จนเกิดผลดี ต้องการให้ครูศึกษาติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องทางการ

เรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ทั้งนี้เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสภาพท้องถิ่นมากที่สุด อันจะเป็นการลดปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความชำนาญด้านการแนะแนวได้ เพราะการเสริมความรู้ให้กับครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและทราบปัญหาของนักเรียนมากที่สุดเป็นการประหยัดงบประมาณด้านอัตรากำลังของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้

2.5 ความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้

จากการประเมินความต้องการพัฒนาพบว่า ครูประเมินความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกรายการ จากทั้งหมด 5 รายการ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ครูต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับหลักและวิธีการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับหลักและกลวิธีในการนำผลการประเมินการเรียนมาปรับปรุงการสอน และต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์สาเหตุความบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน ตามลำดับ จากข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งฤดี วิเศษนคร (2534) และงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527) โดยสรุปคือ ครูประถมศึกษาต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ต้องการสร้างเครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จะเห็นได้ว่า สาธารณะของการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้ที่ผู้วิจัยนำเสนอสอดคล้องกับความต้องการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์อย่างยิ่ง การนำผลการประเมินการเรียนไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของครู เพราะข้อมูลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลช่วยให้ครูทราบข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ (ไพศาล หวังพานิช, 2521) ซึ่งผลการประเมินที่ครูสามารถนำมาใช้ได้ นั้น ประกอบด้วย ข้อมูลจากการประเมินก่อนเรียน การประเมินระหว่างเรียน และการประเมินปลายภาคเรียน (วรสุตา บุญยไวโรจน์, 2526) เมื่อครูทราบข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งทราบข้อมูลด้านความบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนแล้ว ย่อมสามารถแสวงหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพปัญหายิ่งขึ้น จะส่งผลให้ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย นอกจากนี้สาระที่ครูประเมินความต้องการพัฒนาสูงสุด

๘ รายการแรกดังกล่าวยังสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร
ประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง 2533 คือ มุ่งหวังให้ครูจัดการวัดและประเมินผล ตลอดจนการ
ติดตามผลเพื่อพัฒนาการโดยการทดสอบเป็นระยะ ๆ หรือเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ (กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2532)

ดังนั้น การพัฒนาสมรรถภาพด้านการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้
ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นสาระที่ควรสนับสนุนให้ครูประถมศึกษาใน
โรงเรียนก้นดาร์ได้ศึกษา เพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสาระดังกล่าวไปปรับใช้ได้
เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับ
ปรับปรุง 2533 ยิ่งขึ้น

จากผลการประเมินความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอน
ทั้ง 5 ด้านของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
บุรีรัมย์ ทำให้ทราบว่า สมรรถภาพด้านการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน สมรรถภาพด้าน
การสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ได้จากท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติ
สมรรถภาพด้านการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย สมรรถภาพด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการ
สอนด้านบริการแนะแนว และสมรรถภาพด้านการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้ สอดคล้อง
กับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของครูอย่างยิ่ง นอกจากนี้ครูยังให้ความคิดเห็น
เพิ่มเติมว่า ครูต้องการเสริมสมรรถภาพด้านการสร้างและการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยอย่าง
เร่งด่วน แสดงว่าครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ต้องการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพ
การสอนที่สอดคล้องกับแนวดำเนินการของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง 2533 ซึ่งสามารถ
บ่งชี้ได้ว่า ครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ดังนั้น
การพัฒนาประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา
ค้นคว้าเอกสารที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับความต้องการของครูนับเป็นการพัฒนาที่
ช่วยขจัดปัญหาด้านความไม่เท่าเทียมเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาตนเองของครูในท้องถิ่นก้นดาร์
ได้อีกทางหนึ่ง

๘. การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครูประถมศึกษา
ในโรงเรียนก้นดาร์ได้ผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

๘.1 ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ปรากฏว่า ชุดฝึกอบรมที่สร้าง
ขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80:80 ทุกเล่ม โดยมีประสิทธิภาพตั้งแต่ 80.65:91.35 ขึ้นไป

3.2 คະแนนทดสอบมโนทัศน์ด้านการสอนก่อนและหลังการศึกษาแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมอยู่ในระดับมากทุกรายการ

3.1 จากการพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนาด้านการสอนของครู
ประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์ตามกระบวนการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีกระบวนการโดยสรุปคือ
นำสาระสำคัญที่ครูประเมินความต้องการสูงสุดมาด้านละ 3 ลำดับ เพื่อสร้างเป็นชุดฝึกอบรมด้วย
ตนเองทั้งหมด 5 เล่ม แล้วจัดอบรมครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์ จำนวน 40 คน ตาม
ขั้นตอนคือ ประเมินตนเองครูผู้เข้าอบรมทั้งหมดเพื่อชี้แจงขั้นตอนในการศึกษา ทดสอบก่อนการศึกษา
มอบหมายให้ครูนำชุดฝึกอบรมด้วยตนเองทั้งหมดไปศึกษาต่อที่โรงเรียน ผู้วิจัยติดตามสังเกตและ
นิเทศการศึกษาของครู ประเมินผลกระบวนการศึกษาโดยทดสอบหลังการศึกษา และประเมิน
ความพึงพอใจของครูต่อการจัดอบรม แล้วเก็บรวบรวมชุดฝึกอบรมด้วยตนเองทั้งหมดมาหา
ประสิทธิภาพ ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินการอบรมทั้งหมด 3 สัปดาห์

จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่า การพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอน
ของครูตามกระบวนการดังกล่าวสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูได้ ทำให้ครูมีความรู้
เพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมด้วยตนเองทั้งหมดมีประสิทธิภาพตั้งแต่
80.65:91.35 ขึ้นไป และคะแนนทดสอบหลังการศึกษาสูงกว่าคะแนนก่อนการศึกษาโดยเฉลี่ย
11.48 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์นิภา เงินทอง (2528) และ เกรกอรี
(Gregory, 1975) ที่ว่า ครูได้รับการฝึกอบรมโดยศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความรู้
เกี่ยวกับเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษามากขึ้น และสามารถนำความรู้และประสบการณ์
จากการฝึกอบรมไปใช้ในการสร้างชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการฝึกอบรมครูในท้องถิ่นทุรกันดารโดยการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองช่วยให้ครูเรียนรู้
มโนทัศน์ได้ดี (Gerlach, 1980)

กระบวนการพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอน
ของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์ที่สร้างขึ้น สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาครูประจำการ
ระดับประถมศึกษาของโครงการพัฒนาศึกษาอาเซียน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529) ดังขั้นตอน
โดยสรุปคือ ศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เลือกกระบวนการพัฒนา กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
กำหนดยุทธวิธีการพัฒนา ดำเนินการพัฒนา และนิเทศติดตามผล ถือเป็นการฝึกอบรมที่มี
ประสิทธิภาพ เพราะกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการ และพัฒนาความรู้ความ

สามารถของผู้เข้ารับการอบรม (ทง ทองเต็ม, 2523) นอกจากนี้กิจกรรมการอบรมเป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ที่ให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ทำให้ครูทราบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ของตนเอง ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถ และพึงพอใจในการเรียนรู้และปฏิบัติตามกิจกรรม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2521) ซึ่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากกิจกรรมการเรียนรู้จะทำท่ายแล้ว สิ่งที่เรียนจะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนสอดคล้องกับประสบการณ์เดิม สิ่งที่เรียนมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อผู้เรียน (เชิษรศรี วิวิธสิริ, 2521) ดังนั้น การพัฒนาโมทัศน์ด้านการสอนโดยการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเป็นสื่อหลัก เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าตามความสะดวกด้านเวลา และความพึงพอใจของครู นับเป็นการพัฒนาที่ช่วยลดปัญหาด้านงบประมาณในการจัดอบรม ลดปัญหาการขาดแคลนวิทยากรผู้ชำนาญ และลดปัญหาด้านสถานที่ในการจัดอบรม

นอกจากนี้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่สร้างขึ้นยังสามารถใช้เป็นเอกสารนิเทศทางไกลสำหรับครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ได้ด้วย เพราะเป็นบทเรียนสำเร็จรูปครูสามารถศึกษาและประเมินผลการศึกษาด้วยตนเองได้ ซึ่งแตกต่างจากเอกสารนิเทศทางไกลทั่วไปที่เป็นเอกสารเสริมความรู้โดยเฉพาะไม่เปิดโอกาสให้ครูได้ประเมินผลตนเอง นับเป็นการเสริมความรู้ที่ขาดการติดตามและประเมินผล ทำให้ไม่ทราบพัฒนาการเรียนรู้ของครู แม้ว่าจะมีการนิเทศตามก็เป็นเพียงการนิเทศโครงการและการนิเทศแบบบูรณาการเท่านั้น ส่วนการนิเทศที่มีการทดสอบความรู้ของครูจากการศึกษาเอกสารนิเทศทางไกลยังไม่ปรากฏว่ามี การทดสอบ ดังนั้นชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่สร้างขึ้นนี้จึงแตกต่างจากเอกสารนิเทศทางไกลทั่วไปสามารถใช้เป็นเครื่องมือนิเทศอย่างหนึ่งที่ศึกษานิเทศก์สามารถใช้แทนการเดินทางไปนิเทศครูในโรงเรียนก้นดาร์โดยตรง เพราะประสบปัญหาภารกิจของศึกษานิเทศก์มีมากทำให้การนิเทศทำได้ไม่ทั่วถึง เป็นการประหยัดเวลาและด้านการเดินทาง กอปรกับงบประมาณในการนิเทศได้มาก นอกจากนี้การนิเทศทางไกลโดยให้ครูศึกษาเอกสารที่สร้างไว้อย่างเป็นระบบยังสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ว่า ต้องการการแนะแนวมากกว่าการสอนหรือการบอกให้จำหรือใช้การทดสอบ และการเรียนรู้จะได้ผลดีเมื่อกิจกรรมทำท่าย และมีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด (พรรณี ช.เจนจิต, 2528)

3.2 กระบวนการฝึกอบรมครูโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเป็นสื่อหลัก ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการพัฒนาโดยสรุปคือ ประถมนิเทศครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ที่เข้ารับ

การอบรมเพื่อชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา มอบหมายให้ครูศึกษาคู่มืออบรมด้วยตนเอง ทั้งหมดสังเกตและนิเทศการศึกษาคู่มืออบรมด้วยตนเอง และติดตามประเมินผล โดยใช้เวลา ทั้งหมด 3 สัปดาห์ทำให้ผู้วิจัยค้นพบว่า ครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดงมีความกระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างดียิ่ง สนใจซักถามและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับผู้วิจัยอย่างกว้างขวาง แสดงว่า ครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดงสนใจ แสวงหาความรู้อย่างมาก แต่ด้วยเหตุผลทางด้านความกดดันและความขาดแคลนในหลาย ๆ ด้านทำให้ครูมีโอกาสน้อยในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของตนเอง ดังนั้นการพัฒนามโนทัศน์ ด้านการสอนของครูที่เน้นรูปแบบการอบรมที่ให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอบรม มากที่สุดและมีโอกาสในการปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์, 2524) เนื้อหา สารของมโนทัศน์ด้านการสอนสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาของครู ระยะ เวลาในการจัดอบรมเหมาะสมกับเนื้อหา (ทอง ทองเต็ม, 2528) ช่วยให้กระบวนการฝึ กอบรมประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น นอกจากนี้การจัดสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูก็นับเป็น สิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมการอบรม ซึ่งการพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครูโดยให้ศึกษาคู มืออบรมด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญ เป็นการจัดสภาพการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ว่า ต้องการการแนะนำมากกว่าการสั่งสอน

ดังนั้นการพัฒนาคู่มืออบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครู ประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดง ทำให้ได้คู่มืออบรมด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานกำหนดจำนวน 5 เล่ม แสดงว่า การพัฒนาคู่มืออบรมด้วยตนเองครั้งนี้ประสบความสำเร็จ และสามารถนำไปใช้พัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดง ได้ เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ของครูในด้านการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน การสร้าง และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ได้จากวัสดุท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติ การจัดกิจกรรม สร้างนิสัย การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน การเรียนการสอนด้านบริการแนะแนว และการนำผลการประเมินการเรียนไปใช้ ซึ่งเนื้อหาสาระของคู่มืออบรมด้วยตนเองทั้งหมด สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับ ปรับปรุง 2533) นอกจากนี้ กระบวนการฝึ กอบรมยังสอดคล้องกับหลักการจัดอบรมที่ดีของ ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์ (2524) ที่ว่า การฝึ กอบรมที่ดีคือ การฝึ กอบรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับ การอบรมมีบทบาทมากที่สุด และได้มีโอกาสฝึ กปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุดด้วย

4. ข้อสังเกตจากการวิจัย นอสรูปได้ดังนี้

4.1 การประเมินความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอนของครูพบว่า สภาพพื้นที่ของโรงเรียนกัณฑ์ในเขตอำเภอเมือง อำเภอสตึก อำเภอลำปลายมาศ อำเภอหนองหงส์ และอำเภอคูเมือง ไม่เหมาะสำหรับการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในช่วงฤดูฝน เพราะจะได้รับการตอบรับค่อนข้างล่าช้า ทั้งนี้เนื่องจากบางท้องที่ไม่มีบุรุษไปรษณีย์ การติดต่อกับสำนักงานการประถมศึกษาจะใช้วิทยุเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การสื่อสารทางเอกสารค่อนข้างล่าช้า แต่ก็มีได้หมายความว่า การติดต่อสื่อสารจะถูกตัดขาดเลยยังสามารถติดต่อกันได้เดือนละประมาณ 1 ครั้ง เมื่อผู้บริหารเข้ามาประชุม ในฤดูร้อนและฤดูหนาวการติดต่อสื่อสารจะไม่ลำบากเพราะมีรถประจำทางวันละ 1 เที่ยว

แม้ว่า การติดต่อสื่อสารจะค่อนข้างลำบากแต่ครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์ที่เป็นตัวอย่างประชากรสนใจตอบแบบสอบถามอย่างยิ่ง มีบางโรงเรียนที่ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และได้สนทนากับเพื่อนครู สังเกตได้ว่าทุกคนสนใจใคร่รู้มากสนใจซักถามเรื่องการศึกษาต่อในระดับสูง การเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน และเรียกร้องให้ผู้วิจัยนำผลการวิจัยไปพัฒนาครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์โดยเร็ว แสดงว่าครูเห็นความสำคัญของการวิจัย และต้องการได้รับการพัฒนาค่อนข้างมาก ทำให้เกิดความสนใจใคร่จะศึกษาสภาพความต้องการด้านอื่น ๆ ของครูเพื่อนำข้อมูลมาหาวิธีการพัฒนาคุณภาพครูต่อไป หากผู้วิจัยมีโอกาส ทั้งนี้เพราะความกระตือรือร้นของเพื่อนครูในโรงเรียนกัณฑ์ต่อการพัฒนาตนเอง แต่สภาพความขาดแคลนในหลาย ๆ ด้าน กอปรกับความกัณฑ์ทำให้ครูในโรงเรียนดังกล่าวมีโอกาสไม่ทัดเทียมกับครูในระดับเดียวกันแต่อยู่นอกพื้นที่ ดังนั้นการส่งเสริมให้ครูมีเอกสารเสริมความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์สมควรกระทำอย่างยิ่ง และควรติดตามสังเกตและนิเทศประกอบ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูเกิดความรู้สึกไม่ได้ถูกทอดทิ้ง เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูได้อีกทางหนึ่งด้วยนอกเหนือจากการให้สวัสดิการ

4.2 จากการทดสอบมโนทัศน์ด้านการสอนของครูพบว่า คะแนนทดสอบก่อนการศึกษาค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 32.33 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน) อาจเป็นเพราะว่าครูประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยประมาณ 20-25 ปี นับเป็นครูที่เพิ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้ง และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงทำให้ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในสถาบันการศึกษาช่วยให้ครูตอบแบบทดสอบได้มาก กอปรกับเนื้อหาสาระของ

แบบวัดมโนทัศน์ส่วนใหญ่ เน้นเทคนิคเฉพาะที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการสอน ซึ่งอาจ
คาดหมายล่วงหน้าได้ อีกทั้งครูที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกคนผ่านการอบรมการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา นุศตศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) แล้ว

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการศึกษาแล้วพบว่า คะแนน
เฉลี่ยหลังการศึกษาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการศึกษาเพียง 11.43 คะแนน (คะแนนเฉลี่ยหลัง
ศึกษา 43.70 คะแนน) จะเห็นได้ว่า คะแนนทดสอบหลังการศึกษามีได้สูงมาก ทั้งนี้อาจเป็น
เพราะการให้เวลาครุศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพียง 3 สัปดาห์ เป็นการให้เวลาน้อยไป
ดังจะเห็นได้จากการประเมินความพึงพอใจของครูด้านเวลาพบว่า ครูพึงพอใจอยู่ในระดับสุดท้าย
ย่อมแสดงว่า ระยะเวลาในการศึกษามีผลต่อการเรียนรู้มโนทัศน์ของครู ถ้าหากมีการพัฒนา
มโนทัศน์ด้านการสอนของครู โดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองควรจะให้เวลาในการศึกษามากกว่านี้
อาจจะช่วยให้ครูเรียนรู้มโนทัศน์ด้านการสอนได้ดีขึ้น

4.3 การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครู
ประถมศึกษาในโรงเรียนกันดารพบว่า กระบวนการฝึกอบรมโดยให้ครุศึกษาเอกสารที่จัดไว้
อย่างเป็นระบบ มีรูปแบบกระตี่รัดซึ่งครูสามารถนำติดตัวไปที่ไหน ๆ ได้นั้น ช่วยให้ครูประสบ
ความสำเร็จด้านการเรียนรู้ค่อนข้างมาก ดังจะเห็นได้จากครูที่เข้ารับการอบรมคะแนนทดสอบ
หลังการศึกษาสูงขึ้นโดยเฉลี่ย 11.43 คะแนน (คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 43.70 คะแนน จาก
คะแนนเต็ม 50 คะแนน) และจากการประเมินความพึงพอใจของครูพบว่า ครูพึงพอใจเกี่ยวกับ
รูปแบบของชุดฝึกอบรมด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้กิจกรรมการอบรมยังส่งเสริมให้ครู
ผู้เข้ารับการอบรมได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมค่อนข้างมาก ทำให้ครูกระตือรือร้นในการเข้าร่วม
กิจกรรมทุกขั้นตอน ครูสนใจแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อบรมอย่างกว้างขวาง เมื่อผู้วิจัย
ติดตามสังเกตและนิเทศการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองตามสถานโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน พบว่า
ครูบางท่านได้นำเกมและเพลงที่ผู้วิจัยใช้ในการกระตุ้นให้ครูสนใจกิจกรรมการอบรมไปใช้กับ
นักเรียน และบางท่านนำผลงานจากการเสนอแนะเรื่องการสร้างสื่อจากวัสดุในท้องถิ่นชุดฝึก
อบรมด้วยตนเองเรื่อง "สิบเก้าโลกมีมือ" มาให้ผู้วิจัยวิจารณ์ บางท่านสนใจซักถามเกี่ยวกับ
เนื้อหาในชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่สามารถนำไปใช้ได้ทันทีคือ เนื้อหาในเล่มที่ 5 "การนำผล
การประเมินการเรียนไปปรับปรุงการสอน" นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตว่า ครูประถมศึกษาใน
โรงเรียนกันดารทุกคนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองค่อนข้างสูง แต่โอกาสในการ
พัฒนาไม่เอื้ออำนวยมากนัก เพราะประสบปัญหาด้านการคมนาคม อัตรากำลังไม่สมดุลย์กับ

ภารกิจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถจัดอบรมได้มากนัก เนื่องจากขาดแคลนกำลังคน ขาดแคลนงบประมาณ และขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

4.4 ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเดินทางเข้าสู่โรงเรียนกันตาร ในกรณีที่การวิจัยที่ต้องเดินทางเข้าไปในพื้นที่ของโรงเรียนประถมศึกษาที่กัณฑ์การ ผู้วิจัยที่เป็นสตรีไม่ควรเดินทางโดยลำพัง เพราะระยะทางระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอค่อนข้างจะอันตราย เนื่องจากเส้นทางเต็มไปด้วยป่าเปลี่ยว ในช่วงฤดูฝนไม่ควรเดินทางเข้าสู่พื้นที่เป็นอย่างยิ่ง เพราะสภาพถนนไม่เหมาะกับการใช้รถยนต์ทุกชนิด เว้นแต่เดินเท้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูประถมศึกษา ควรจัดให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์การอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นรูปแบบการอบรมที่ให้ผู้ครูได้ศึกษาดูด้วยตนเองมากที่สุด

1.2 หน่วยงานนิเทศจังหวัด/อำเภอ/กิ่งอำเภอ น่าจะใช้รูปแบบการนิเทศทางไกลกับครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์การ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเองให้เท่าเทียมกับครูที่อยู่ในท้องที่ที่เจริญกว่าได้

1.3 ควรส่งเสริมให้ครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์การได้พัฒนาตนเองด้านสมรรถภาพการสอน โดยใช้ศูนย์วิชาการกลุ่มและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นแกนนำในการพัฒนา

1.4 ควรมีการเผยแพร่ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนามโนทัศน์ด้านการสอนของครูประถมศึกษาในโรงเรียนกัณฑ์การแก่ครูประถมศึกษาทั่วไปในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูประถมศึกษาในอันที่จะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวดำเนินการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาและวิจัยรูปแบบการอบรมโดยให้ครูศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง สำหรับครูประถมศึกษาในท้องที่ที่เจริญกว่า เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเรียนรู้ระหว่างครูในท้องที่กัณฑ์การกับครูที่อยู่ในท้องที่ที่เจริญ

2.2 ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้าน

อื่น ๆ ของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ เพื่อส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและหลักสูตร

2.8 ควรมีการวิจัยติดตามผลการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโรงเรียนก้นดาร์ที่ผ่านการฝึกอบรมตามกระบวนการนี้ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนก่อนและหลังการฝึกอบรม